

ZÁKLADNÍ ŠKOLA ČESKÝ KRUMLOV

Za Nádražím 222, 381 01 Český Krumlov

ABSOLVENTSKÁ PRÁCE

„VOLNOST, ROVNOST, BRATRSTVÍ“

Autor práce: „Michaela Šatopletová, IX.B

Konzultant: Mgr.Eva Zálhová

Školní rok: 2015–2016

Obsah

ÚVOD	3
1 PRŮBĚH	3
1.1 PŘÍČINY A POČÁTEK REVOLUCE.....	3
1.2 OBDOBÍ STRACHU A VELKÝCH ZMĚN	4
1.3 VÍTĚZSTVÍ NEBO SMRT	5
2 OSOBNOSTI	5
2.1 MARIE ANTOINETTA.....	6
3 DOTAZNÍK	7
3.1 VYHODNOCENÍ.....	7
4 ZÁVĚR	8
ANOTACE	9
LITERATURA	10
PŘÍLOHY	11
PŘÍLOHA 1.....	11
PŘÍLOHA 2.....	12
PŘÍLOHA 3.....	13
PŘÍLOHA 4.....	14

Úvod

Několik let se zajímám o dějepis. Velmi mě zaujalo téma Velká francouzská revoluce, především lidská práva. Toto období dějin na mě zanechalo silný dojem, jelikož bylo bezesporu jedno z nejzajímavějších. Ve své práci chci vyprávět o stručném průběhu této zásadní události, také o popravené královně, ale hlavně chci zjistit, jak na lidská práva nahlíží žáci naší školy. Pro tyto účely vytvořím dotazník a rozdám ho žákům 9. tříd. Sama jsem zvědavá, čeho si současná generace váží a co je pro ni důležité.

1 Průběh

Snad všichni něco málo vědí o Velké francouzské revoluci, o tom, jak zásadní vliv měla na evropské státy a na lidská práva. Všichni minimálně jednou slyšeli o dobytí Bastily, o politických vraždách té doby, o veřejných popravách gilotinou nebo například o nezdařilém útěku francouzského krále. Právě díky této revoluci se otevřela „Pandořina skříňka“, Francie se politicky a ekonomicky sjednotila, zbavila se absolutistické vlády, rozdělila moc na zákonodárnou, výkonnou a soudní, stala se první moderní společností a především byla vzorem pro ostatní evropské státy.

1.1 Příčiny a počátek revoluce

V polovině 18. století vládl ve Francii absolutistický král, Ludvík XVI., spolu s jeho habsburskou manželkou, Marií Antoinettou. Po účasti ve válkách, jako byla válka za nezávislost v Americe, roste státní dluh a nespokojenost francouzských občanů, především členů třetího stavu. Kvůli nedostatku peněz začíná váznout zemědělská, později i manufakturní výroba, nastává drahota a zbylé dva stavy se začínají cítit ohroženě, protože vědí, že absolutistický král je neochrání. Jako možné řešení finanční krize bylo navrženo zdanění i prvního a druhého stavu. Zdánlivě

jednoduchý plán, který se však velmi těžko uskutečňoval. Muselo se svolat setkání generálních stavů, které se uskutečnilo v květnu 1789, ve Versailles. V červnu téhož roku se třetí stav prohlásil za Národní shromáždění, brzy byl následován zbylými dvěma stavy. A tak se z Národního shromáždění stalo Ústavodárné národní shromáždění, které mělo ukončit absolutismus, a přijmou ústavu. Ludvík XVI. naplánoval protiúder, namířil děla Bastily do dělnických čtvrtí. Tím vyprovokoval vzpouru. 14. července 1789 byla Bastila Pařížany dobytá. Velká francouzská revoluce mohla začít.

1.2 Období strachu a velkých změn

Třetí stav se začal ještě více bouřit, svým feudálním pánům, vypaloval jejich obydlí, často byla zamordována i samotná šlechta. Poddaní odmítali plnit své povinnosti, odvádět daně. Národní gardisté, ozbrojení dobrovolníci, byli donuceni se shromažďovat a prosazovat ústavu po vzoru Ameriky, pod vedením osvědčeného vůdce, Markýzem de La Fayette. Dne 26. srpna 1789 Ústavodárné národní shromáždění přijalo Deklaraci lidských práv a svobod, což znamenalo zrušení nevolnictví, zdanění zbylých stavů a zabavení majetku církve. Feudalismus byl zrušen a za zdroj veškeré moci začal být považován lid, který si měl být roven. Francie se stává konstituční monarchií, čímž se z Ludvíka XVI. stává pouhá figurka. V roce 1791 je přijata ústava a o necelý rok a půl později se král i se svou rodinou pokusí o nepříliš zdařený úspěch. Na hranicích je totiž poznán výčepním podle mince, chycen a navrácen zpět na trůn, do své pozlacené klece. Tehdy Ludvík XVI. přísahal věrnost ústavě a Ústavodárné národní shromáždění se rozpustilo. Společnost se rozděluje na tři hlavní politické strany; jakobíny, girondisty a royalisty. Zatímco tyto strany proti sobě soupeřily o moc, v zahraničí se vytvořila rakouská koalice, která si dala za cíl vrátit králi jeho plnou moc, a to i vojenskou silou. Roku 1792 je ale poražena v bitvě u Valmy. V této době také vznikla francouzská hymna, Marseillaisa.

1.3 Vítězství nebo smrt

K moci se drali spíše umírnění Girondisté. Byl zaveden revoluční kalendář (*Příloha 2*) a zvolen nový zákonodárny sbor. Také byla nalezena tzv. železná skříňka, ve které král skrýval tajnou korespondenci s cizinou. Jejím nalezením byl jeho osud zpečetěn a na nátlak Jakobínů byl v lednu 1793 byl Ludvík XVI. sťat gilotinou. Krátce po něm ho následovala jeho manželka Marie Antoinetta. Poté byla Francie oficiálně vyhlášena za republiku. Pravicoví Girondisté, kteří stáli v čele, byli neúspěšní ve vedení války a také v řešení hospodářských problémů. Většina problémů se začala řešit revolučním terorem. V červnu 1793 byli hlavní představitelé Girondistů zatčeni a následně popraveni. Radikální Jakobíni se ujali vlády, nastala tedy Jakobínská diktatura. Zavedli různé reformy, byla zavedena maxima cen potravin a byl podán i návrh na novou ústavu. Francii se zkrátka nevedlo dobře, kvůli vnitřním rozepřím ale i kvůli zahraničnímu válčení. Ve Vendée vypukly protirevoluční vzpoury, které se rozšířily do celé Francie. Girondisté podněcovali vzpuru proti Jakobínům a do země se dostala cizí vojska, která se spojila s odpůrci revoluce. Bezradní Jakobíni se snažili problémy vyřešit pouhým vystupňováním revolučního teroru, nastal tzv. rudý teror. Před gilotinou si nikdo nemohl být jistý, a když pod jejím ostřím skončil i Danton, začalo se říkat, že „revoluce pojídá své vlastní děti“. V konventu se konečně sjednotila opozice a dala hlavního Jakobína, Maximiliena Robespierrehu, zatknout a popravit. Spolu s ním pod gilotinou a bez soudu zemřely další dvě desítky Jakobínů – bílý teror. Byla zrušena maxima i řízené hospodářství a Francouzi začali žít pohodlnější život. Tímto skončila samotná Francouzská revoluce.

2 Osobnosti

Mnoho lidí se podílelo na průběhu Velké francouzské revoluce, mnoho jich podněcovalo prostý lid i šlechtu a mnoho také skončilo pod gilotinou. Ať už král,

či obchodník, každý měl svou roli. Já budu psát o někým nenáviděné, někým milované, královně francouzského dvora, Marii Antoinettě.

2.1 Marie Antoinetta

Narozena 2. 11. 1755 jako patnácté dítě Marie Terezie byla Marie Antoinetta vychovávána v luxusu. Dokumenty ji popisují jako hravé, nezbedné a především velmi krásné dítě. Její matka špatně snášela dceřino lajdáctví, a tak se ani příliš nebránila nabídce sňatku za budoucího francouzského krále a svoji, tehdy čtrnáctiletou, dceru provdala s Ludvíkem XVI. Marie se musela přestěhovat z Rakouska do Francie, přičemž neuměla francouzsky, nikoho tam neznala a ještě ke všemu ji čekal sňatek s nepříliš pohledným a stydlivým princem. Svatba se konala 16. 5. 1770 ve Versailles. Ludvík XVI. trpěl zdravotním problémem, kvůli kterému se nemohl, a možná ani nechtěl, věnovat svým manželským povinnostem. Marie Antoinetta se na královském dvoře nudila, nerozuměla politickým úskokům a pletichám. Věnovala svůj čas do hazardních her, plesům, dostihům a vybíráním nových šatů. I přes finanční krizi a narození jejího prvního dítěte se neuskromnila a dál žila svůj noční život. Když se roku 1774 stala královnou, zprvu byla francouzským lidem vítána, ale později začala být nenáviděna a vnímána jako „nenáviděná Rakušanka“. Na francouzském dvoře zažila dva větší skandály, první nesl jméno Axel von Fersen. Byl to velitel švédského regimentu francouzské armády, královnin milenec a v pozdějších letech revoluce i její oddaný ochránce a společník. Druhým byl onen slavný diamantový náhrdelník od kardinála, který takzvaná hraběnka převzala jako dar pro Antoinettu a následně ho prodala Anglii. Kardinálovi však bylo vše odpuštěno a špatné světlo spadlo spíše na královnou, čímž se rozpoutala ještě větší vlna nenávisti ke královské rodině. Když se Francie prohlásila za republiku a královská rodina začala být na přítěž, záhadným způsobem se našla „železná skříňka“, ve které byla Ludvíkova korespondence se zahraničními vojsky. On i zbytek rodiny byl vězněn ve zlaté kleci v rezidenci

hraběte Karla Filipa z Artois. Jako první byl ke smrti gilotinou odsouzen Ludvík XVI., roku 21. 1. 1793. V říjnu téhož roku byla před revoluční tribunál postavena i Marie Antoinetta, poté co jí odebrali syna. Ke gilotině prý kráčela se zdviženou hlavou a ledovým klidem, a před tím, než poklekla, požádala popravčího, aby ostří gilotiny utřel, kvůli její bílé košilce. Desetitisíce lidí sledovalo její smrt na náměstí Revoluce, desetitisíce lidí sledovalo, jak se z marnotratné dívky z Rakouska, stala hrdá královna, která necouvla před smrtí ani o krok.

3 Dotazník

Jak už bylo zmíněno výše, 26. srpna 1789 byla Francouzi přijata Deklarace lidských práv. Postupem dějin se její podoba měnila a rozvíjela podle potřeb lidu. Právě to mě přivedlo k vytvoření anonymního dotazníku pro žáky 9. ročníku (*Příloha 3*), který se skládal ze dvou otázek, přičemž první měli dotázaní ohodnotit čísly 1 – 8, kdy číslo 1 mělo znamenat nejdůležitější a číslo 8 nejméně důležité. Druhá otázka vyžadovala pouhé zakroužkování vybrané odpovědi.

3.1 Vyhodnocení

Dotazník vyplnilo 64 žáků. Z první otázky jsem vyhodnotila, že jako nejcennější považuje 48% žáků možnost žít absolutně volně a svobodně. Naopak nejméně si považují možnosti komunikace s libovolnou osobou a možnosti vnímat dění ve světě. Tuto možnost označilo za nejméně důležitou 31% dotázaných. V těsném závěsu však bylo omezení využívání počítače, které však mělo znamenat zajištěnou bezpečnost před kyberšikanou. Druhá otázka přinesla překvapivé výsledky. Vyplývalo z ní, že bezmála 60% žáků 9. tříd se osobně setkalo s porušováním lidských práv, což je v dnešní demokratické společnosti velmi zarážející – nebo ne? Já osobně stále doufám, že porušování se vyskytuje a bude vyskytovat ve velmi malé

míře a snad to nepovede k další velké revoluci. Každý přeci známe to rčení – i malé máchnutí motýlích křídel může způsobit hurikán.

4 Závěr

Téma Velká francouzská revoluce mě zaujalo už od začátku. Fascinovalo mě, jak francouzský lid dokázal stát za svými názory, i to, jak se třetí stav dokázal postavit svým pánům a králi. Když se to ale zvrhlo v krvavý teror, asi bylo jen málo lidí nadšeno. Bylo pro mě celkem těžké uvěřit, jak silně dokázala zapůsobit tzv. stádová logika. Přestože tato revoluce znamenala pro Evropu spíše přínos, neměli bychom zapomínat na období teroru, kdy na gilotinách nestihla schnout krev a především by na to neměly zapomínat současné vlády a vzít si z tohoto období poučení: To, jak se bude dařit vládě, závisí pouze na spokojenosti lidu.

Anotace

Absolventská práce se zabývá jednou z nejvýznamnějších revolucí evropské historie - Velkou francouzskou revolucí. Popisuje její průběh a vliv na Francii i ostatní evropské státy. Stručně se zajímá i o kontroverzní postavu, královnu Marii Antoinettu. Hlavní cíl této práce je však zjištění, jaké má dnešní generace priority, co se týče jejich práv a svobod. K tomuto účelu mi posloužil mnou vytvořený dotazník.

My theme is about one of the most important revolutions of European history – French revolution. I describe its process and influence on France and other European states. I take on interest in controversial character, queen Maria Antonietta. The main objective of this work is to find, what does my generation think about their rights and freedom.

Literatura

Francouzská buržoazní revoluce. [online] 2013, 18. 3. 2013 [cit. 2016-5-5]. Dostupné

z:

<http://dejepisne.cz/2013/03/francouzska-burzoazni-revoluce/>

Velká francouzská revoluce. [online]. [cit. 2016-05-05]. Dostupné z:

<http://www.dejepis.com/ucebnice/velka-francouzska-revoluce/>

Velká francouzská revoluce [online]. 2012 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z:

<http://www.odmaturuj.cz/dejepis/velka-francouzska-revoluce-2/>

Marie Antoinetta [online]. 2012 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z:

<http://www.odmaturuj.cz/dejepis/marie-antoinetta-2/>

Marie Antoinetta - osobnost Velké francouzské revoluce [online]. 2006 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: [http://referaty-seminarky.cz/marie-antoinetta---osobnost-velke-](http://referaty-seminarky.cz/marie-antoinetta---osobnost-velke-francouzske-revoluce/)

[francouzske-revoluce/](http://referaty-seminarky.cz/marie-antoinetta---osobnost-velke-francouzske-revoluce/)

Závěť Marie Antoinetty [online]. [cit. 2016-05-05]. Dostupné z:

<http://www.monarchista.cz/nazory/myslenky/231-zavet-marie-antoinetty>

BIET, Christian, Gérard GENGEMBRE, Jean GOLDZINK, Catherine GOUSEFF, Vincent JULLIEN, André KASPI a Anne NERCESSIAN. **Osvícenství a revoluce.** GEMINI. ISBN 80-85873-33-8.

Přílohy

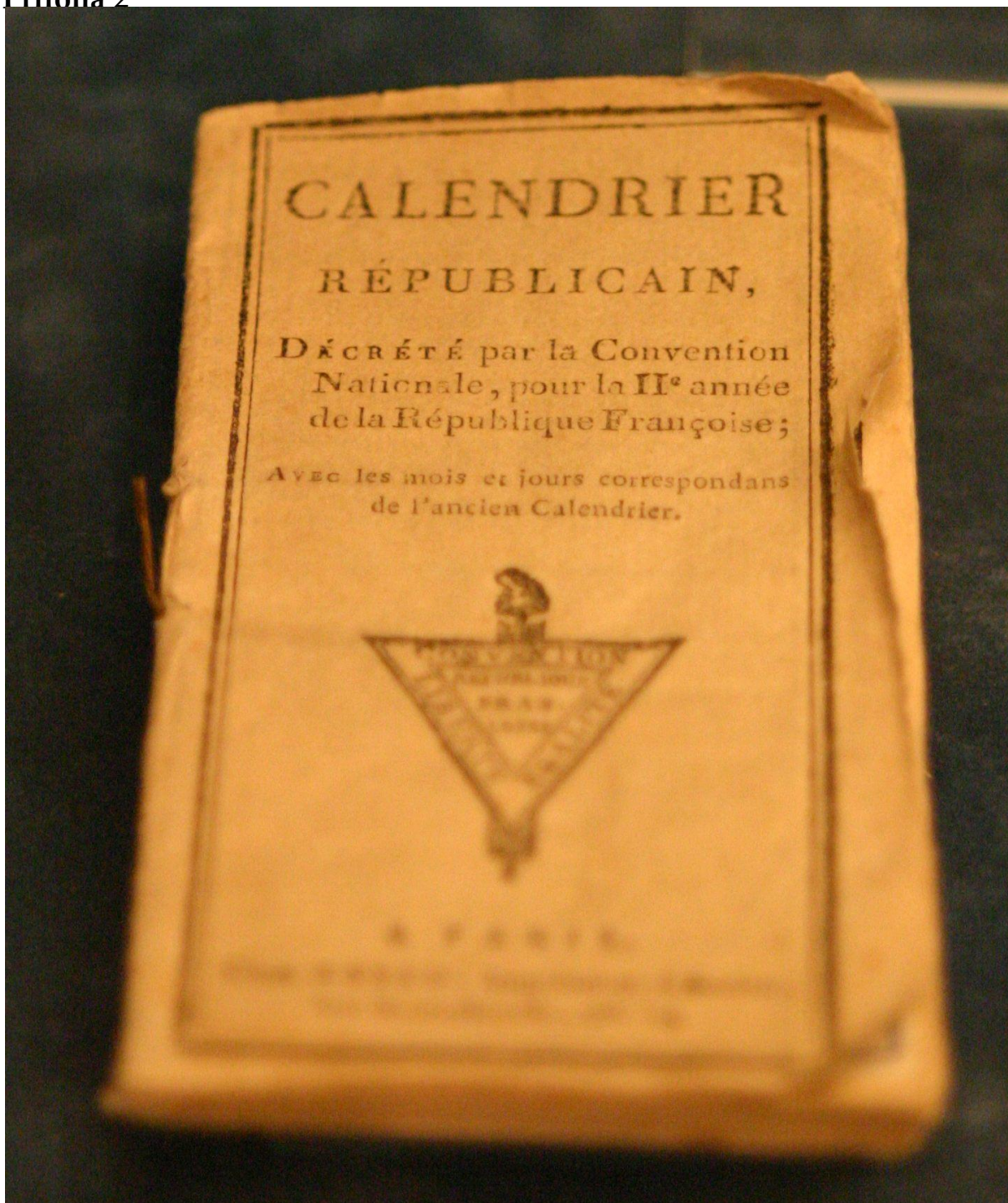
Příloha 1

Teror v okolí Versailles, autor malby Jean Duplessis-Bertaux, 1793, autor převodu do digitální podoby Blaue Max, 2014. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fb/French_Revolution-1792-8-10_w.jpg

Příloha 2

Revoluční kalendář, autor foto: Rama, 2011. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/08/Musee-historique-lausanne-img_0143.jpg

Příloha 3

Anonymní dotazník pro žáky 9. ročníku

1. Zamysli se a urči **pořadí**, na čem ti v životě nejvíc záleží. Použij číslice od 1 do 8

- _____ Mít zajištěnu práci i za cenu toho, že mě nebaví
- _____ Mít možnost chodit do kroužku, spolku, organizace, o které mám zájem
- _____ Mít možnost žít absolutně volně a svobodně
- _____ Nemít možnost dělat si co chci, ale současně mít zajištěnu bezpečnost
- _____ Nemít možnost využívat počítač, ale současně být ochráněn před nebezpečím kyberšikany
- _____ Mít možnost cestovat kam chci a kdy chci
- _____ Nebýt posuzován podle rasy ani příslušnosti k náboženství
- _____ Nemít v životě možnost komunikovat s kým chci a být odříznut od světa

2. Setkal/a jsi se někdy osobně s porušováním lidských práv?

ANO NE

Dotazník, autor Michaela Šatopletová, 2016

Příloha 4

Graf, který se zabývá osobní zkušeností žáků s porušováním lidských práv, autor Michaela Šatopletová, 2016